

Daniel

Ọzuzu Daniel na Babilon

¹ Mgbe afọ atọ gafere site na mgbe Jehoiakim bidoro buru eze na-achi Juda, Nebukadneza eze na-achi Babilon biara buso Jerusalem agha.

² Onyenwe anyị nyefere Jehoiakim, eze Juda n'aka ya, na ihe ufodu e jiri choo ulonso Chineke mma. O buuru ha niile gawa Shaina n'ulo chi ya, dobe ha n'ime n'uloaku chi ya.

³ Eze nyere Ashipenaz, onyeisi ndi ozi ya iwu ka o kpobata umu okorobia sitere n'ezinaulo eze na nke ndi ochichi n'ala Izrel n'ije ozi eze.

⁴ Umu okorobia ndi a ga-abu ndi n'enweghi nkwaru obula n'ahu ha, ndi mara mma ile anya na ndi nwere nghota banyere ihe omuma di iche iche. Ha kwesikwara ibu ndi maara ihe, ndi na-amuta ihe osiso na ndi tozuru oke ije ozi n'uloeze. O ga-akuziri ha asusu na akwukwo ogugu di iche iche nke ndi Kaldia.

⁵ Onye eze si n'ochi nri ya na-eweputa nri na mmanya a ga-enye ha kwa ubochi. Ha ga-anọ n'ozuzu a afọ atọ, nke o ga-abu e mecha, ha ga-abu ndi kwesiri ino n'ije ozi n'obi onye eze.

⁶ Ndi so n'ime ha bu Daniel, na Hananaya, na Mishael, na Azaraya, ha bu ndi Juda.

⁷ Ma onyeisi ndi na-ejere eze ozi nyere ha aha ohuru ozo Daniel ka o kporo Belteshaza; Hananaya ka o kporo Shedrak; o kporo Mishael, Mishak; kpokwa Azaraya, Abednego.

⁸ Ma Daniel kpebiri n'obi ya na ọ gaghi emerụ onwe ya site n'iri nri maọbụ inu mmanya eze. Ya mere ọ riọrọ onyeisi ndi ozi ka ọ hapu ya ka ọ ghara imerụ onwe ya.

⁹ Ma Chineke mere ka Daniel nweta ihuoma na obi ebere n'aka onyeisi ndi na-ejere eze ozi. O nwekwara omiiko n'ebe Daniel nọ n'ih i onodu ha.

¹⁰ Ma onyeoz i a gwara Daniel, "Ana m atụ egwu n'ih i onyenwe m eze, onye kwuru ihe unu ga-eri na ihe unu ga-anu. O buru na o hu na unu tara ahụ karịa ndi ogbọ unu ndi ozo, ndu m ga-anọ na nsogbu n'aka onye eze."

¹¹ Daniel siri onyeisi ahụ e tinyere oru ilekota Daniel, na Hananaya, na Mishael, na Azaraya n'aka,

¹² "Biko, nye anyi naani ahija nri, na mmiri onunu, ka o buru ihe oriri anyi na ihe onunu anyi. Jiri ya lee anyi ule ubochi iri.

¹³ Jirizie anya gi choputa ma o nwere ihe di iche n'etiti anyi na ndi ozo, ndi na-eri nri oma nke eze nyere, site n'ih i huru, mee umuodibo gi otu o kwesiri."

¹⁴ O kwenyere ime ihe ha kwuru, o nwalere ha abali iri.

¹⁵ Mgbe ubochi iri ahụ zuru, a choputara na ahụ di ha mma, choputakwa na ha di mma ile anya karịa umu okorobia ndi ozo e ji nri oma niile eze nyere zuo.

¹⁶ Ya mere onyeisi ozi ahụ wepuru nri na mmanya oma ahụ ha kwesiri iri ma nye ha naani akwukwo nri.

¹⁷ Chineke mere ka ụmụ okorobia anọ ndị a nwee oḡuguisi pụrụ iche na nghọta n'ihe ọbụla gbasara edemede na amamihe niile. Daniel nwekwara nghọta ikowa ụdị ọhụ niile na nrọ niile.

¹⁸ Mgbe oge eze nyere a ga-eji kpọbata ha n'ije ozi ya zuru, onyeisi ndị na-eje ozi chere ha n'ihu Nebukadneza.

¹⁹ Ha na eze kparitakwara ụka. Ma n'ime ụmụ okorobia ahụ niile a zuru, o nweghị nke amamihe ya juru eze afọ dika amamihe Daniel, na Hananaya, na Mishael, na Azaraya. N'ihia nke a, o mere ka ha soro buru ndị na-adu ya ọdu.

²⁰ Mgbe ọ bulakwa eze choro ndumodu banyere amamihe na nghota, ọ na-achoputa na ndumodu ha na-enye ya na-adị mma okpukpu iri karịa ndumodu nke ndị majiki ya na ndị maara ihe banyere kpakpando nọ n'alaeze ya na-enye ya.

²¹ Daniel nogidere buru onye na-adu eze ọdu tutu ruo afọ mbu nke Sairoso bidoro ichi dika eze.

2

Nrọ Nebukadneza

¹ N'ime afọ nke abuo nke ochichi ya, eze Nebukadneza roro nrọ di iche iche. Nrọ ndi a mere ka obi ya gbasasia, ura pukwara ya n'anya.

² Mgbe ahụ, eze kporo ndi majiki, ndi ha na mmuo ojoo na-ekwu okwu, ndi mgbaasi na ndi ihe banyere ngaghari nke kpakpando doro anya ka ha bia gwa ya ihe ahụ o roro na nrọ. Mgbe ha biara, guzo n'ihu eze,

³ Ọ siri ha, “Aroro m nro nke na-enye m nsogbu n’obi. Achoro m ima ihe o putara.”

⁴ Mgbe ahụ, ndi ahụ na-enyocha kpakpando gwara eze ahụ okwu n’asusu ndi Siria si, “Ka gi eze diri ndu ruo mgbe ebighi ebi, I ga-agwa umuodibo gi nro a i roro, anyi ga-akowara gi ihe o putara.”

⁵ Ma eze zara ndi Kaldia, “Nke a bu ihe m kpebirila: O buru na unu agwaghi m ihe nro a na nkowa ya bu, aga m eme ka abokasia unu, tikpokwa ulo unu, mee ka ha ghojo mkpomkpo ebe.

⁶ Ma o buru na unu gwa m ihe ahụ m roro na nro ma kowaakwa ya, aga m enye unu onyinye di iche iche na ugwo oru nsopuru di ukwu. Ya mere, gwanu m nro ahụ na nkowa ya.”

⁷ Ozokwa, ha zaghachiri, “Ka eze gwa ndi ohu ya ihe o roro na nro, anyi ga-akowakwa ya.”

⁸ Eze zaghachiri, “Ama m na o bu oge ka unu na-achọ inweta n’ihi na unu amatala na ihe a ka m kpebiri ime.

⁹ O buru na unu agwaghi m nro ahụ naani otu ntaramahuhu diri unu. Unu agbaala izu igwa m okwu ugha na okwu nduhie na-ele anya na onodu ga-agbanwe. Ya mere, gwanu m nro ahụ, m ga-amatakwa na unu puru ikowara m ya.”

¹⁰ Ndi Kaldia zara eze, “O dighi mmadu obula n’elu uwa a nke nwere ike ime ihe a eze na-achọ. O dighikwa eze, n’agbanyeghi idi ukwu ya na idi ike ya, nke juturu la udi ihe di otu a eze na-aju n’aka ndi mgbaasi, ndi na-agba aja ya, ndi ha na mmuo ojoo na-ekwu okwu, na ndi Kaldia.

11 Ihe a ị chọrọ ka anyị mee bụ ihe na-agaghị ekwe omume. Ọ bụ naanị ndị mmụọ nwere ike ịkọrọ gị ihe ị rọrọ na nrọ. Ndi mmụọ anọkwaghị n'etiti ndi mmadu."

12 Nke a mere ka eze juputa n'oke iwe na onuma, o nyere iwu ka e gbuchaa ndi amamihe niile nke Babilon.

13 Mgbe e kwuputara iwu onye eze ka e gbuo ndi oke amamihe niile, ndi agha chokwara ebe Daniel na ndi otu ya no ka ha gbuo ha.

14 Mgbe Ariok, onye bu onyeisi ndi nche eze puru igbu ndi ikom maara ihe na Babilon, Daniel ji amamihe na ezi uche gwa ya okwu.

15 O juru onyeozu eze, bu Ariok, "Gini mere eze ji nye iwu di ike di otu a?" Mgbe ahụ, Ariok kowaara ihe niile nye Daniel.

16 Mgbe ahụ, Daniel banyere n'uloeze, ihu ya. O rioro eze ka o nyetu ya nwa oge iji kowaakwara ya ihe nro ahụ putara.

17 Emesia, Daniel lara n'ulo nke ya gaa kororo Hananaya, na Mishael, na Azaraya, ndi enyi ya ihe merenu.

18 O gwara ha ka ha rioro maka ebere site n'aka Chineke nke eluigwe banyere ihe nzuzo a, ka a hapu igbu ya na ndi enyi ya na ndi amamihe foduru na Babilon.

19 N'abali, e mere ka Daniel mata ihe omimi ahụ site n'ohu. Mgbe ahụ, Daniel toro Chineke nke eluigwe,

20 Daniel siri,
"Otuto diri aha Chineke ruo mgbe ebighi ebi;
amamihe na ike di n'aka ya.

21 O na-agbanwe oge na mgbe di iche iche;

- Ọ na-ebuli ndị eze na-akwatukwa ha.
 Ọ na-enye onye maara ihe amamihe,
 ma na-enyekwa onye nwere mmụọ nghọta
 ihe ọmụma.
- 22 Ọ na-ekpughe ihe dị omimi na ihe zoro ezo;
 Ọ maara ihe dị n'ọchịchịrị,
 ma ihè binyekwara ya.
- 23 Ana m ekele gị, na-etokwa gị, Chineke nke nna
 m ha,
 n'ihì na i nyela m amamihe na ike.
 I meela ka m mata ihe anyị rịrọ gị,
 i mekwala ka anyị mata nrọ ahụ eze rọrọ.”

Daniel Akọwaa nrọ

24 N'ihì ya, Daniel jekwuru Ariok, onye ahụ eze nyere iwu igbu ndị ndụmọdụ niile dị na Babilon, sị ya, “Egbukwala onye ọbụla n'ime ndị amamihe Babilon. Kama duru m gaa n'ihu eze n'ihì na ejikeere m igwa ya ihe ahụ ọ chọrọ imata.”

25 Mgbe ahụ, Ariok mere ngwangwa duru Daniel gaa n'ihu eze, sị ya, “Achọputala m otu onye n'ime ndị Juda a dọtara n'agha nwere ike igwa eze ihe nrọ ya putara.”

26 Eze juru Daniel (onye a na-akpọkwa Beltes-haza), “I nwere ike igwa m ihe ahụ m rọrọ na nrọ, na ikọwara m ihe ọ putara?”

27 Daniel gwara eze, “O nweghị onye amamihe ọbụla, onye ọbụla ya na mmụọ na-ekwu okwu, onye mgbaasị ọbụla maọbụ onye na-enyocha kpakpando ọbụla puru igwa eze ihe omimi a i chọrọ.

28 Ma o nwere Chineke nọ n’eluigwe, onye na-ekpughe ihe omimi niile. O gosila Nebukadneza ihe ga-eme n’ụbọchị ndị dị n’ihu. Nrọ gị na ọhụ niile nke gara n’uche gị mgbe ị dinara n’ihe ndina gị bụ ndị a:

29 “Ihe ị rọrọ na nrọ, gị bụ eze, bụ ihe banyere ihe na-aga imezu n’oge dị n’ihu. Onye ahụ na-ekpughe ihe nzuzo niile egosikwala gị ihe nke ga-eme.

30 Ma mụ onwe m, ekpughegị ihe omimi a nye m n’ihi na m karịrị mmadụ ọbụla dị ndụ n’amamihe, kama ọ bụ ka gị bụ eze mata nkọwa ya ma ghotakwa ihe gabigara n’uche gị.

31 “Eze, ihe ị hụrụ n’ọhụ bụ nke a. Ị hụrụ mmadụ a kpurụ akpụ. Mmadụ a a kpurụ akpụ buru nnọọ ibu. Ọ na-egbukwa nweghenweghe, burukwa ihe na-eyi onye ọbụla lekwasiri ya anya egwu.

32 E ji ọlaedo a nuchara anucha kpuo isi mmadụ ahụ, jiri ọlaocha kpuo aka ya na obi ya. E jikwa bronz kpuo afọ ya na apata ukwu ya.

33 Ọ bukwa igwe ka e ji kpuo ogwe ukwu ya abuo. Ma akuku ukwu ya, nke a na-azọ n’ala ka e ji igwe a gwara ya na urọ kpuo.

34 Mgbe ị na-ele anya, a waputara nkume, ma ọ bughị aka mmadụ ka e ji waputa ya. Nkume a kuru mmadụ ahụ a kpurụ akpụ n’ukwu nkume na urọ ya, kupiasia ha.

35 Mgbe ahụ, e tijisiri igwe ahụ na urọ ahụ, bronz ahụ na ọlaocha ahụ nakwa ọlaedo ahụ niile. Ha dika igbugbo oka nke na-adị n’ebe a na-azocha oka n’oge okpomoku. Ifufe fechapusiri ha na-ahapughi ihe ngosi ọbụla. Ma nkume

ahụ dakwasiri ihe ahụ awuru awu mechara ghoọ ugwu di ukwuu, nke juputara uwa niile.

³⁶ “Eze, nke a bu nro ahụ. Ugbu a ka anyi kowaara gi ihe nro ahụ putara.

³⁷ Gi onwe gi, eze, bu eze nke otutu ndi eze ozo no n’okpuru ya, onye Chineke nke eluigwe nyere ike ochichi, n’ocheeze niile, na ike na otuto;

³⁸ nyefeekwa n’aka gi umu mmadu niile na umu anumanu bi n’ime oha, na umu nnunu nke igwe, e mere ka i buru eze ihe niile ndi a, gi bu isi ahụ e ji olaedo kpuo.

³⁹ “Mgbe i chichara alaeze ozo ga-ebili, ma o gaghị adi ukwuu dika nke gi, mgbe nke a gasiri, alaeze ozo bu nke ato, nke ga-adi ka bronz ga-ebilikwa, o ga-achi uwa niile.

⁴⁰ A ga-enwekwa alaeze nke anọ, nke ga-esi ike dika igwe. Dika igwe nke na-akuri ihe niile, o ga-gwepia ma kurikwaa ndi a niile.

⁴¹ Ma ebe i huru na obu ukwu ahụ na mkpisiukwu ya niile na ufodu n’ime ha bu uru okpu ite na ufodu bukwa igwe, alaeze nke ekewara ekewa ka o ga-abu, ma o ga-esitu ike dika igwe nke di n’ime ya, n’ihi na i huru igwe ahụ na agwakotara ya na uru apiti.

⁴² Dika mkpisiukwu ya, nke ufodu n’ime ya bu igwe, ufodu bukwa uru, na-egosi na akuku ufodu nke alaeze ahụ ga-esi ike ma akuku ufodu agaghị esi ike ntiwa.

⁴³ Dika otu ahụ i huru e siri gwakota igwe na uru onu, otu a ka ochichi alaeze ndi a ga-achọ njikota alaeze na ibe ya, ma nke a agaghị ekwe mee, dika o gaghị ekwe omume bu igwakota igwe na uru.

⁴⁴ “N’oge ahụ, ndị eze ndị a ga-anọ n’òchịchị, Chineke nke eluigwe ga-eme ka alaeze ọzọ bido. Ọ bụkwa alaeze nke a na-apughị imebi emebi. Ọ nwekwaghị onye ọbụla pụrụ imeri alaeze ahụ. Ọ ga-ala alaeze ndị ọzọ n’iyi, mee ka ha bụrụ ihe efu, ma ọ ga-adịrị na-aga n’ihu ruo ebighị ebi.

⁴⁵ Dịka i siri hụ nkume ahụ dị ukwu e sitere n’ugwu waputa, nke a na-ejighị aka waputa were kụrichaa igwe ahụ, bronz ahụ, ụrọ ahụ, ọlaocha ahụ na ọlaedo ahụ.

“Chineke dị ukwu emeela ka eze mara ihe na-aga ime n’oge dị n’ihu. Nrọ a bụ eziokwu, nkọwa ya kwesikwara ntụkwasi obi.”

⁴⁶ Mgbe ahụ, eze Nebukadneza dara n’ala n’ihu Daniel nye ya nsopuru. Ọ nyekwara iwu ka eweta onyinye na ụda na-esi isi uto were chunyere ya aja.

⁴⁷ Onye eze gwakwara Daniel, “N’ezie, Chineke gị bụ Chineke kachasi chi niile. Ọ bụ ya na-achị eze niile bi n’ụwa, bụrụkwa Onye na-ekpughapu ihe omimi niile, n’ihi na lee, i nwere ike ikọwa ihe omimi nke a.”

⁴⁸ Emesịa eze nyere Daniel okwa dị ukwu, nyekwa ya otutu onyinye dị iche iche. Ọ mere ya onyeisi na-achị ala Babilon niile, meekwa ya onyeisi ndị ndumodu eze niile.

⁴⁹ Ma dika Daniel siri rịọ eze, ọ mekwara ka Shedrak, Mishak na Abednego bụrụ ndị na-elekota ihe niile a na-eme eme n’ala Babilon, Daniel n’onwe ya noduru n’ogige eze.

3

Oyiyi ọlaedo na oku a kwanyere

¹ Eze Nebukadneza kpuru oyiyi olaedo nke idi elu ya ga-adi iri mita ato, obosara ya ga-adi ka mita ato. Emesia, o debe ya n'obosara ala Dura, nke di n'otu mpaghara Babilon.

² Eze Nebukadneza ziri ozi ka e zie ndi nnochite anya eze niile, ndiisi, ndi na-achi achi, ndi ndumodu ya niile, ndi na-elekota uloku ya niile, ndi okaikpe, ndi maji na-edozi okwu na otutu ndi ozo nokwa n'isi ochichi akuku niile nke ala ahụ, ka ha bia n'ubochi a ga-edo oyiyi ahụ nsọ bụ nke eze Nebukadneza guzobere.

³ Ya mere, ndi nnochite anya eze niile, ndiisi, ndi na-achi achi, ndi ndumodu ya niile na ndi na-elekota uloku ya niile, ndi okaikpe, ndi maji na-edozi okwu na otutu ndi ozo nokwa n'isi ochichi akuku niile nke ala ahụ, zukotara maka ido oyiyi ahụ nke eze, bụ Nebukadneza guzobere nsọ. Ha niile guzoro otọ n'ihu oyiyi ahụ bụ nke eze Nebukadneza guzobere.

⁴ Onye nkwusa kwuru okwu n'olu ike, "Mmadu niile si na mba niile na asusu niile di iche iche bia, ka a na-enye iwu nke a,

⁵ mgbe obula unu nuru uda oja, une, ubo akwara, maobu uda ihe egwu obula, unu ga-ada n'ala kpo isiala nye ihe a Nebukadneza eze ji olaedo kpo.

⁶ Onye obula juru ikpo isiala ka a ga-atuba ngwangwa n'ime oku nke na-enwu ajo onwunwu."

⁷ Ya mere, ngwangwa ha nuru uda opi ike, nke oja, une ubo akwara, nke une na nke egwu di iche iche, ndi niile si mba di iche iche, ndi na-asu asusu di iche iche, dara n'ala kpo isiala

nye oyiyi ọlaedo ahụ, nke eze bụ Nebukadneza guzobere.

⁸ N’oge a, ụfọdụ n’ime ndị Kaldia pụtara n’ihu boo ndị Juu ebubo.

⁹ Ha gwara eze, bụ Nebukadneza, “Ka eze dị ndụ ruo mgbe ebighị ebi.

¹⁰ Gị, onwe gị nyere iwu, na onye ọbụla nuru ụda opi ike, ọja, une, ụbọ akwara maọbụ ihe egwu ọzọ ga-akpọ isiala sekpuoro ihe ahụ e ji ọlaedo kpụọ,

¹¹ na onye ọbụla juru ikpọ isiala ka a ga-atuba n’ime oku na-enwu ajọ onwunwu.

¹² Ugbu a, e nwere ụfọdụ ndị Juu, ndị aha ha bụ Shedrak, na Mishak na Abednego, ndị i mere ka ha buru ndị na-elekọta ihe niile a na-eme eme n’ala Babilon; ha anaghị ntị n’iwu eze nyere, jukwa ikpọ isiala nye oyiyi a i ji ọlaedo kpụọ.”

¹³ Nebukadneza n’ọnọdụ oke iwe nyere iwu ka a kpọta Shedrak, na Mishak, na Abednego. Ya mere, a kpọbatara ndị ikom a n’ihu eze,

¹⁴ Nebukadneza siri ha, “Ọ bụ eziokwu, Shedrak, na Mishak, na Abednego, na unu adighi efe chi m maọbụ kpọọ isiala nye oyiyi ọlaedo ahụ m guzobere?

¹⁵ Mgbe unu nuru ụda opi, ọja, une na ụbọ akwara maọbụ ihe egwu ọzọ, ọ buru na unu adaa n’ala kpọọ isiala nye oyiyi ahụ a kpuru akpụ, ihe niile ga-adị mma. Kama ọ buru na unu ajụ ikpọ isiala, a ga-atunye unu ngwangwa n’ime oku na-enwu ajọ onwunwu. Kedụ chi ahụ nke puru inaputa unu site n’aka m?”

¹⁶ Shedrak, na Mishak, na Abednego, gwara

eze, “O Nebukadneza, ọ dighị mkpa na anyị ga-azara ọnu anyị n’ihu gị banyere okwu a.

17 Ọ buru Chineke anyị na-efe nwere ike izoputa anyị site n’okụ na-enwusi ike n’aka gị, ya zoputa anyị.

18 Ma ọ burukwa na ọ zoputaghị anyị, mata nke ọma, o eze, na anyị agaghị efe chi gị ndị a maobu kpoo isiala nye oyiya a i kpuru akpu nke i guzobere.”

19 Mgbe ahụ, Nebukadneza juputara n’oke iwe megide Shedrak, na Mishak, na Abednego, nke bu n’ihu ya gbaruru n’ebe ha no. O nyere iwu si ka e mee ulo oku ahụ ka ọ di oku ugboro asaa karịa ka o kwesiri.

20 Ọ nyere ufodu ndi kacha sie ike n’etiti ndi agha ya iwu ka e kee Shedrak, na Mishak, na Abednego eriri n’ukwu na aka, tubakwa ha n’okụ ahụ na-enwu enwu.

21 Ya mere, ha kere ndi ikom ahụ agbu ebe ha ka yi uwe ukwu ha, na akwa nkuku isi ha, na uwe mwuda ha, na uwe ha niile, tuba ha n’etiti oku ahụ na-enwu ajo onwunwu.

22 Ebe ọ bu n’okwu eze di oku oku, tinyere na oku ahụ na-enwusi ike, o mere ka ire oku regbuo ndi agha ahụ tubara Shedrak, na Mishak, na Abednego.

23 Ya mere, Shedrak, na Mishak, na Abednego ndi e kesiri agbu ike, dabara n’ime oku ahụ na-enwusi ike.

24 N’onodu iju anya, Eze Nebukadneza wuliri n’ukwu ya, juo ndi ndumodu si, “O bughị ndi ikom ato anyi kere agbu ka anyi tubara n’ime oku?”

Ha zara eze, “Ọ bụ ezie, eze.”

²⁵ Ọ siri, “Ma ana m ahụ mmadụ anọ ndị a na-ekeghi agbụ, ka ha na-agaghari n’ime ọkụ ahụ. Leekwa na ọkụ ahụ anaghi ere ha. Onye ahụ mere ha mmadụ anọ yiri nwa nke ndị bụ chi.”

²⁶ Mgbe ahụ Nebukadneza, biara nso n’ọnu ụzọ oke ọkụ ahụ si, “Shedrak, Mishak na Abednego, ndị ohu Chineke Onye kachasi ihe niile elu, putanụ! Bjanụ n’ebe a!”

Ya mere, Shedrak, Mishak na Abednego, sitere n’oke ọkụ ahụ puta.

²⁷ Umụ ndị eze niile, ndiisi niile, ndị ahụ niile na-achị achị na ndị ndumọdu eze niile, zuko tara gburugburu ndị ikom atọ ahụ, ha hukwara na ọkụ emerughị ha ahụ, na o rechapughikwa agiri isi di ha n’isi, uwe ha ereghikwa ọkụ, isisi anwuru ọkụ adighikwa n’ahụ ha.

²⁸ Mgbe ahụ, Nebukadneza siri, “Otuto diri Chineke nke Shedrak, Mishak na Abednego n’ihi na o zitere mmuo ozi ya izoputa ndi ohu ya tukwasiri ya obi, mgbe ha juru ime ihe eze nyere n’iwu, kama ha jiri aka ha horo inwu, kama ife chi ozọ nke na-abughị Chineke nke ha.

²⁹ Ya mere, ana m enye iwu a taa, na-asị na onye obula, maobu mba obula, maobu asusu obula, onye kwuru okwu ojoo megide Chineke Shedrak, Mishak na Abednego, a ga-etikpokwa ulo onye ahụ, mee ka o ghoo mkpomkpoo ebe. N’ihi na o nweghi chi ozọ nke puru izoputa n’uzo di otu a.”

³⁰ Mgbe ahụ, eze nyere Shedrak, Mishak na Abednego okwa ozọ di elu kari nke ha nwere na mbu n’ala Babilon.

4

Nebukadneza arọọ nrọ osisi

¹ Mụ bụ Nebukadneza,
Na e zigara mmadụ niile, mba niile, na ndị
na-asụ asụsụ dị iche iche n'ụwa ozi:

Ka ọ dịrị unu na mma!

² E ji m obi ụtọ, na-eme ka unu mata ihe
iribama niile na ihe iju anya niile, nke Chineke
Onye kachasi ihe niile elu meere m.

³ Lee ka ihe iribama ya,
na ihe itunanya ya si dị ukwuu!
Alaeze ya bụ nke na-adị site ebighị ebi ruo
ebighị ebi;
ọchịchị ya na-adigidekwa site n'ogbo ruo
n'ogbo.

⁴ Mụ onwe m, bụ Nebukadneza nọ n'afọ
ojuju na ihe iga nke ọma n'ụlọeze m.

⁵ Arọọ m nrọ, nke mere ka ụjọ tujọ m. Ihe
niile m huru na nrọ mgbe m dina ala n'elu akwa
mere ka oké ụjọ tujọ m.

⁶ N'ihu ya, enyere m iwu ka a kpọọ ndị
amamihe niile m nwere na Babilon ka ha bịa
n'ihu m, bịa kowaara m isi nrọ ahụ.

⁷ Ma mgbe ndị mgbaasi, ndị dibia, ndị Kaldia
na ndị na-agba afa biara, a kọrọ* m ha nrọ ahụ
m rọrọ, ma ha enweghị ike igwa m nkowa ya.

⁸ N'ikpeazu, Daniel batara n'ihu m, onye aha
ya bụ Belteshaza dika aha chi m si dị, onye
mmuo nke chi niile dị nsọ bi n'ime ya. Akọrọ
m ya ihe ahụ m rọrọ na nrọ.

---

* 4:7 Ezeere m ha nrọ ahụ

⁹ Asiri m, “Belteshaza, onyeisi ndi nkowa ihe niile. Amaara m na mmuo nke chi niile di nsọ bi n’ime gi. Amakwaara m na o nweghi ihe omimi obula ga-esiri gi ike ichoputa osisa ya. Ugbu a, nke a bu nro m, kowaara m ihe o putara.

¹⁰ Mgbe m dina n’elu akwa, nke a bu ihe m huru. E nwere otu osisi nke toro n’etiti uwa, ogologo† ya di ukwu.

¹¹ Osisi a toro sie ike, idi elu ya rukwara n’elugwe, a na-ahukwa ya anya site na nsotu nke uwa niile.

¹² Akwukwo ya di mma ile anya, alaka ya juputakwara na mkpuru hiri nne, o gbokwara mkpa nri nye mmadu niile. Umụ anumanu niile nke ohia na-abiakwa n’okpuru ndo ya izuike. Umụ nnunu niile nke elugwe na-ebikwa n’alaka ya. O bukwa site na ya ka a na-azu ihe niile di ndu nri.

¹³ “Mgbe m nokwa na-arọ nro ahụ, ahuru m otu n’ime ndi mmuo ozi Chineke ka o si n’elugwe na-aridata.

¹⁴ O tiri mkpu n’olu di ike si, ‘Gbudanu osisi ukwu ahụ, gbukasiakwa alaka ya niile. Kupusianu akwukwo ndu niile di n’elu ya. Ghasaakwanu mkpuru ya niile, ka umu anumanu si n’okpuru ndo ya gbapu, ka umu nnunu site n’alaka ya fepu.

¹⁵ Kama hapunu ogwe osisi ahụ na mgborogwu ya ka ha diri n’ime ala, ebe e ji udọ igwe na udọ bronz kee ya gburugburu, ebe ahijia ndu gbakwara ya gburugburu.

---

† 4:10 Maobu, idi elu ya

“Ka igirigi nke eluigwe zoo ya n’ahụ, ka ahịhịa burụkwa nri ọ ga-eri, ya na ụmụ anụmanụ.

¹⁶ Ka uche ya gbanwee ghọọ nke anụ ọhịa, ghara ibu nke mmadụ, afọ asaa.

¹⁷ “‘Nke a bụ mkpebi nke mmụọ ozi ahụ nọ na nche. Ọ bụkwa mkpebi e nyere site n’okwu nke dị nsọ, ka ụwa niile mata na Onye kachasi ihe niile elu, na-achikwa n’alaeze niile dị n’ụwa. Ọ bụ ya na-ewerekwa alaeze ndị a nye onye ọbụla ọ chọrọ, ọ bụladị ndị mmadụ a na-ahụta dika ndị dị ala karịsịa.’

¹⁸ “Nke a bụ nrọ ahụ, mụ bụ eze Nebukadneza rọrọ, ugbo a, Belteshaza, gwa m ihe bụ nkọwa ya. N’ihi na ndị amamihe niile nọ n’alaeze m enweghị ike ikọwara m ya. Ma amaara m na i nwere ike ikọwara m ya, n’ihi na mmụọ nke chi ndị ahụ dị nsọ dị n’ime gi.”

Daniel akọwaa nrọ

¹⁹ Mgbe ahụ Daniel (onye a na-akpọkwa Belteshaza), nọ n’oke ihe iju anya n’ihi na echiche ya mere ka ọma jijiji. Ya mere, eze sịrị, “Belteshaza, atụkwala egwu n’ihi nrọ a maọbụ ihe ọ pụtara.”

Belteshaza zara sị, “Onyenwe m, ka nrọ a dīrī ndī kporo gi asi, ka nkọwa ya dīkwara ndī iro gi.

²⁰ Osisi ahụ ị hụrụ nke buru ibu, tokwa ogologo ma dīkwa ike, nke elu ya na-emetu mbara eluigwe, nke ndī niile bi n’ụwa hụrụ,

²¹ nke nwekwara akwukwo ndū dī mma, na nke juputara na mkpuru, nke na-egboro mmadū

niile mkpa nri, nke ụmụ anụmanụ ọhịa niile na-ebi n'okpuru ndo ya, nke ụmụ nnụnụ niile nke eluigwe nwere akwụ ebe obibi ha,

²² osisi ahụ bụ gị onwe gị, eze. N'ihia na i toola buru onye di ike na onye di ukwu. Idi ukwu gị eruola n'eluigwe. Ochiichi gị eruokwala n'akuku niile nke uwa.

²³ "Mgbe ahụ, i hukwara onye di nsọ na-enyocha omume ndi mmadu nke si n'eluigwe ridata na-asị, 'Gbutuonu osisi a, laa ya n'iyi, ma unu hapu ogwe ya ka ahijia ndu gbaa ya gburugburu, ka e jirikwa udo igwe na bronze kee ya gburugburu; hapu ya ka igirigi nke eluigwe zokwasị ya. Hapukwa ya ka o soro anu ohia taa ahijia dika nri ya tutu afọ asaa a gafee.'

²⁴ "Eze, nke a bu nkowa nro i roro, Onye kachasi ihe niile elu enyela iwu nke na-aghaghị imezu megide onyenwe m eze.

²⁵ A ga-achupu gị site n'ebe ndi mmadu no. A ga-achugakwa gị n'ebe gị na umu anumanu ga-ebi n'ohia, Ebe ahụ ka i ga-anọ taa ahijia dika oke ehi, igirigi nke eluigwe ga-ezokwasikwa gị. Onuogugu afọ asaa ga-agabiga tutu ruo mgbe i nabatara na Onye kachasi ihe niile elu na-achị achị n'alaeze niile nke mmadu, na o bukwa n'aka onye obula o choro ka o na-enyefe ha.

²⁶ Dika e siri nye n'iwu ka a hapu ogwe osisi ahụ na mgboro gwu ya n'ime ala. Nke a na-egosi na i ga-emecha nwetaghachi alaeze gị mgbe i nabatara na Eluigwe na-achị achị.

²⁷ Ya mere, biko eze, kweere nabata ndumodu m, kwusi ime mmehie, mee ihe ziri

ezi, werekwa omume ileta ndị ogbenye dochie n'ọnọdu ajọ omume gị. Eleghị anya, ihe ga na-agara gị nke ọma.”

Mmezu nro ahụ

²⁸ Ma ihe ndị a niile bụakwasiri eze Nebukadneza.

²⁹ Mgbe ọnwá iri na abụọ gafesiri ọ nọ na-agaghari n'elu ụlọ di n'ụlọeze n'obodo Babilon.

³⁰ Ma eze siri, “Ebe a, ọ bughị Babilon di ukwu, nke m wuuru onwe m dika ebe obibi m, site n'ike m di ukwu na maka ebube ọchichi m?”

³¹ Mgbe ọ ka kpụ okwu ahụ n'ony, otu olu si n'eluigwe kwuo okwu, “Ihe a ka e kpebiri megide gị, eze Nebukadneza. Site taa gaa n'ihu i gaghị abụkwa eze na-achi alaeze a.

³² A ga-esi n'etiti ndi mmadu chupụ gị, ka i gaa soro umu anumanu biri n'ohia. I ga-atakwa ahia dika oke ehi, afọ asaa ga-agasi tutu ruo mgbe i ghotara na ọ bu Onye kachasi ihe niile elu na-achi achi n'alaeze di niile nke uwa. O na-enyefekwa ha n'aka onye obula o chorọ ka o chia.”

³³ N'otu oge ahụ kwa, okwu ndi a e kwuru banyere Nebukadneza mezuru. E sitere n'etiti umu mmadu chupụ ya, ọ gakwara n'ohia taa ahia dika oke ehi, igirigi nke eluigwe dekwara ahụ ya ruo mgbe aji di ya n'ahụ toro ogologo dika nku ugo, mbo ukwu na aka ya dikwa ka mbo umu nnunu.

³⁴ Mgbe oge a gafesiri, mu bu Nebukadneza leliri anya m elu. Mgbe ahụ kwa ka m ghorọ mmadu nwere uche ọzọ. Etokwara m, ma

kpọkwa isiala nye Onye ahụ kachasi ihe niile elu, sọpụrụkwa Onye ahụ na-adị ndụ ruo mgbe niile ebighi ebi.

Onye ọchịchị ya na-adighi agwu agwu,
onye alaeze ya na-adị site n'ogbo ruo
n'ogbo.

³⁵ Mmadu niile bi n'uwa
bu ihe efu n'ihu ya.

N'ihia na o na-eme ihe obula o choro
n'etiti usuu ndi bi n'eluigwe,
na n'etiti ndi bi n'uwa.

O nweghi onye puru igbochi ya,
maobu onye puru iju ya si ya, "Gini mere
iji mee ihe ndi a?"

³⁶ Mgbe uche m laghachiri dika mmadu,
enwetaghachikwara m ugwu na nsopuru na
alaeze m. Ndi na-adu m odu laghachikwara
biakwute m, ha na ndi na-ejere m ozi. E
mekwara ka m burukwa eze ozọ n'alaeze m.
Ugwu na nsopuru m nwere ugbo a kariri ugwu
na nsopuru m nwere n'oge gara aga.

³⁷ Ugbo a, mu bu Nebukadneza na-eto, na-
asopuru Eze nke eluigwe, n'ihia na oru ya niile di
mma, uzọ ya niile kwu otọ. N'ihia na o nwere ike
ijide ndi nganga kwanye ha onu n'ime ntụ.

5

Aka na-ede ihe n'aja ulo

¹ Eze Belshaza, kporo puku ndiisi no n'alaeze
ya oriri, ebe ha no nuo nnoo mmanya di ukwu.

² Mgbe Belshaza na-anu mmanya ya, o nyere
iwu ka a chitara ya iko olaedo na olaocha nke
nna ya bu Nebukadneza si n'ulonso ukwu di na

Jerusalem chikota, ka eze na ndi a mara aha ha n'alaeze ya, na ndi nwunye ya, na ndi iko ya jiri ha nuo mmanya.

³ Ya mere, a chitara iko olaedo ndi e si n'ulonso ukwu Chineke di na Jerusalem chikota. Eze na ndi a mara aha ha n'alaeze ya na ndi nwunye ya na ndi iko ya jiri ha nuo mmanya.

⁴ Ha nuru mmanya tookwa chi nke olaedo na olaocha na bronz, na igwe na osisi na nkume.

⁵ Na mberede, ha huru mkpisiaka mmadu ka o na-edede ihe n'aja ulo nke uloeze ahụ ha no n'ime ya, na ncherita ihu ebe a dobara iheoku. Eze n'onwe ya huru aka ahụ mgbe o na-edede ihe ahụ.

⁶ Mgbe ahụ, ihu eze ahụ tūhikotara, gbaruo n'ihie egwu. Oke ujo turu ya. Ukwu ya makwara jijiji. Ikpere ya abuo kukotara onwe ha.

⁷ Eze kporo mkpu ka a kpobata ndi dibia niile na ndi Kaldia, na ndi na-akowa maka njeghari nke kpakpando. Mgbe ahụ eze siri ndi ikom amamihe nke Babilon, "Onye obula nwere ike guo ihe ahụ e dere, nke nwekwara ike ikowara m ihe o putara, ka a ga-eyikwasị uwe odo odo nke ndi eze. A ga-anyakwasị ya ihe olu olaedo. A ga-emekwa ya ka o buru onye ochichi nke ato n'alaeze a."

⁸ Mgbe ahụ, ndi amamihe eze batara, ma o nweghi onye obula n'ime ha puru iguta, maobu ikowara eze ihe o putara.

⁹ Nke a mere, ka eze Belshaza maa jijiji kariya, ihu ya gburu maramara ma gbarukwaa. O gbarukwara ndi ozi ya ghari.

¹⁰ Mgbe eze nwanyi, nuru olu eze na olu ndi a mara aha ha n'ala ya, o batara n'ulo oriri ahụ.

Eze nwanyi siri, “Eze, di ndu ruo mgbe ebighi ebi; ka ihe a mere ghara iwetara gi ihu mgbaru, atula ujo.

¹¹ N’ihi na o nwere otu nwoke no n’alaeze gi, onye mmuo nke chi ndi ahụ di nsọ bi n’ime ya. N’oge ahụ nna gi bu eze, a choputara na nwoke a juputara n’amamihe na nghota, dika a ga-asị na ya onwe ya bu chi. Nna gi eze Nebukadneza mere ya onyeisi ndi amamihe niile, ndi dibia, ndi na-enyocha kpakpando, ndi Kaldia na ndi mgba afa niile.

¹² Ebe o bu na ezigbo mmuo, mmuta na nghota nke e ji akowa nro na ihe mgbagwoju anya, na igbo mkpa di iche iche, di n’ime nwoke a a na-akpo Daniel, nke eze kporo Belteshaza. Ugbu a, zie ozi ka a kporo Daniel ka o kowara gi ihe a.”

¹³ Ya mere, a kpoatarara Daniel n’ihu eze, eze siri Daniel, “O bu gi bu Daniel, otu n’ime ndi Juda, ndi nna m dotara n’agha site na Juda?”

¹⁴ Anula m na i nwere mmuo nke chi niile n’ime gi, na i bukwa onye juputara na nghota na amamihe.

¹⁵ Ndi amamihe m, na ndi na-enyocha kpakpando abiala n’ihu m igu ihe ahụ e dere n’aja ulo ma ha enweghi ike iguta ya maobu ikowa ihe o bu.

¹⁶ Agwara m na i nwere ike ikowa ihe obula gbagwojuru anya. O buru na i nwee ike igu ihe e dere n’aja ma kowakwara m ihe o putara, aga m eyikwasị gi uwe odo odo ndi eze, yinyekwa gi ihe olu olaedo n’olu, meekwa ka i buru onye ochichi nke ato n’alaeze m.”

¹⁷ Daniel zara n’ihu eze, “Debere onwe gi

onyinye gi, ma o bukwanu were ya nye onye ozo. Ma aga m aguru gi eze ihe ahụ e dere ma kowakwara gi ihe o putara.

18 “Gi eze, Chineke nke kachasi ihe niile elu nyere nna gi, Nebukadneza ike ochichi a, na idi ukwu, na ebube, na ima mma.

19 N’ihi okwa di ukwu nke o nyere ya, ndi niile, na mba niile di iche iche, na-asu asusu niile di iche iche n’elu uwa na-ama jijiji na-atukwa ya egwu. Ndi eze choro igbu ka o gburu, o hapukwara onye obula o choro ihapu; o buliri onye obula o choro ibuli elu, ma ndi o choro iweda n’ala, ka ya onwe ya wedakwara n’ala.

20 Ma mgbe nganga na inya isi juputara ya obi, Chineke sitere n’ocheeze ya wezuga ya, napukwa ya ebube o nwere dika eze.

21 A chupuru ya site n’etiti umu mmadu, nyekwa ya echiche uche dika nke anumanu. O bukwa n’etiti umu inyinya ibu ohia ka ebe obibi ya di, o soro ha taa ahia dika oke ehi. Igirigi nke eluigwe deekwara ahụ ya, tutu ruo mgbe o matara na Chineke Onye kachasi ihe niile elu n’achị achị n’alaeze niile nke uwa. O bukwa onye obula o choro ka o na-eguzobe ka o chia.

22 “Ma gi nwa ya, O Belshaza, ewedaghi onwe gi ala, n’agbanyeghi na i ma ihe ndi a niile.

23 N’ihi na i lejiala Chineke nke eluigwe. I weputara iko ndi a e si n’ulonso ukwu ya chiputa, ka gi na ndisi alaeze gi, ndi nwunye ha na ndi iko unu, jiri nuo mmanya, mgbe unu no na-eto chi niile nke e jiri olaocha na olaedo, bronz na igwe, osisi na nkume kpuo; chi nke

na-adighi ahụ ụzọ, maọbụ nụ ihe; chi nke na-amaghị ihe ọbụla. Ma unu enyeghị Chineke onye na-enye unu ume ndụ na onye ndụ gị na ọganihu gị dị n'aka ya nsọpụrụ.

²⁴ Ọ bụ nke a mere o ji zite aka ahụ ị hụrụ, nke deputara ozi a.

²⁵ “Nke a bụ ozi ahụ e dere:
mene, mene, tekel, parsin

²⁶ “Ihe okwu ndị a putara bụ nke a:
“Mene, Chineke agụkoọla ụbọchị ọchịchị gị, mee ka ha bịa na njedebe.

²⁷ “Tekel, atụọla gị n’ime ihe ọtụtụ choputa na o nweghị ihe ọbụla ị bụ.

²⁸ “Parsin, ekewala alaeze gị nyefee ya n’aka ndị Midia na Peshia.”

²⁹ Mgbe ahụ Belshaza nyere iwu ka e yikwasị Daniel uwe odo odo ndị eze ahụ, ka e yinye ya ihe olu ọlaedo. O nyekwara iwu ka e kwusaa n’alaeze ya niile, na o meela ya onye ọchịchị nke atọ n’alaeze ahụ.

³⁰ N’abalị ụbọchị ahụ kwa ka e gburu Belshaza eze ndị Kaldia.

³¹ N’abalị ahụ kwa ka Daraios onye Midia, bidoro ịchị dika eze. Ọ gbara iri afọ isii na abụọ n’oge o bidoro ịchị.

6

Daniel n’ogba ọdum

¹ Ọ dị Daraios mma ihoputa ndịisi dị otu narị na iri abụọ, ndị ga-anọ n’alaeze ahụ niile dika ndị nnochite anya eze.

² O hoputakwara ndiisi atọ ọzọ dika ndiisi ha, nke otu onye n'ime ha bu Daniel. Ndi a bu ndi ga na-agukoro ha otu ihe si aga, ka ihe obula ghara ifunari eze.

³ O dighi anya, o putara ihe nye eze na Daniel kwesiri ntukwasị obi kariha ndiisi na ndi nlekota ahụ niile. N'ih i na amamihe ya, na ike oru ya di ukwu. Nke a mere ka eze chee echiche kpebie ime ya onyeisi n'alaeze niile.

⁴ N'ih i nke a, ndiisi okwa ha di elu na ndiisi ndi ọzọ bidoro chowa mkpesa ha ga-enye iji megide Daniel n'ih e gbasara ochichi. Ma o dighi ihe ebubo obula maobu omume ojo obula ha choputara, n'ih i na o kwesiri ntukwasị obi. O dighi kwa omume ojo maobu nke aghugho obula a choputara n'oru ya.

⁵ N'ikpeazu, ndi ikom a siri, "O nweghi otu anyi ga-esi chota ihe a ga-eji boo nwoke a bu Daniel ebubo, kariakwa n'ih e metutara iwu ofufe Chineke ya."

⁶ Ya mere, ndiisi ndi a na ndi ozi ndi ahụ kpebiri jekwuru eze ahụ si ya, "Eze Daraios, dirikwa ndu ruo mgbe niile!

⁷ Ndiisi alaeze gi niile, ndi ukwu na ndi nta, ndi na-anochi anya eze na ndi ndumodu na ndi i tinyere ka ha na-achi zukotara kpebie na eze kwesiri inye iwu nke ga-ekwu na a choghi ka onye obula rijo ihe obula n'aka chi maobu n'aka mmadu obula kariha gi eze, site n'oge i nyere iwu a tutu iri ubochi ato agafee. Onye obula nupuru isi n'iwu a ka a ga-atuba n'olulu odum.

⁸ Anyi chokwara ka gi bu eze kwagide iwu a ma jirikwa aka gi dee aha gi n'akwukwo

iwu ahụ. N'ihì na anyị chọrọ ka ọ buru iwu nke na-agaghị enwe mgbanwe, nke a na-apughị ikagbukwa akagbu, dika iwu ndi Midia na Peshia si di."

⁹ Ya mere, Daraios jiri aka ya dee aha ya n'akwukwo iwu ahụ.

¹⁰ Ma mgbe Daniel maara na iwu a adila ire, ọ banyere n'ulo ya, n'elu ulo elu nke ebe obibi ya, o meghere oghereikuku ya chere ihu na Jerusalem. N'ebe ahụ ka ọ na-anọ ekpe ekpere na ekele Chineke ya, ugboro atọ n'ubochi dika ọ na-eme na mbu.

¹¹ Ndi iro ya gbakotara hu na Daniel na-ekpe ekpere na-arikwa Chineke ariri.

¹² Ha jekwuru eze si ya, "I chetakwara iwu ahụ i nyere, nke si na onye obula ekwesighi iri chi ozọ maobu mmadu ariri obula kari gi, tutu iri ubochi atọ agafee, na onye obula nupuru isi n'iwu a ka a ga-atuba n'olulu odum?"

Eze siri, "Ya bu iwu ka dikwa, dika iwu ndi Midia na Peshia nke e nweghi ike ikagbu akagbu."

¹³ Mgbe ahụ, ha gwara eze, "Daniel, onye bu otu n'ime ndi si Juda a dotara n'agha adighi ana gi nti, gi onye a na-asopuru, maobu nye iwu ahụ i nyere bu nke e dere n'akwukwo. O nokwa na-ekpe ekpere ya ugbo atọ n'ubochi."

¹⁴ Obi joro eze njo nke ukwu mgbe ọ nuru ihe ndi a. O kpebiri n'obi ya ime ihe niile ihu na Daniel ataghi ahuhu. Ya mere, ubochi ahụ niile, site n'ututu ruo n'anyasi, ọ nọ na-eche otu ọ ga-esi mee nke a.

15 Mgbe ahụ, ndị ikom ndị a b̄iakwutere eze s̄i ya, “Chetakwa, ḡi eze, na d̄ika iwu nd̄i Midia na Pesh̄ia si d̄i, ọ d̄igh̄i iwu ọb̄ula eze nyere maọb̄u ụkp̄ur̄u nke e mere ka o guzosie ike ga-agbanwe.”

16 N'ikpeazu, eze nyere iwu, ha kp̄up̄utara Daniel t̄uba ya n'olulu ọd̄um. Eze gwara Daniel, “Ka Chineke ḡi, onye ah̄u ị na-efe mgbe niile, zop̄uta ḡi.”

17 E wetara nkume d̄i ukwuu jiri mechie ọn̄u olulu ọd̄um ah̄u. Eze jikwa mgbaaka akara ya na mgbaaka nd̄isi ọzọ kaa akara e ji nyachie ọn̄u olulu ah̄u. E mere nke a ka ọn̄od̄u Daniel hap̄u ịgbanwe.

18 Mgbe eze l̄obatara n'ul̄oeze ya, o dinara n'ihe ndina ya buo ọn̄u, onwegh̄ikwa nri ebutere ya. N'abal̄i ah̄u, o nwegh̄i ike rah̄u ụra.

19 N'ih̄è mb̄u nke ụt̄ut̄u, mgbe ch̄i na-abo, eze biliri mee ngwangwa, gaa n'olulu ọd̄um ah̄u.

20 Mgbe ọ b̄iaruru nso olulu ah̄u, ọ kp̄oro Daniel oku n'olu obi ntiwa s̄i, “Daniel, ohu Chineke d̄i nd̄u, Chineke ḡi ah̄u ị na-efe mgbe niile, o nwekwara ike ịzop̄uta ḡi n'aka ọd̄um?”

21 Ya mere, Daniel s̄ir̄i eze, “Eze, d̄ir̄i nd̄u ruo mgbe niile!

22 Chineke m zitere mm̄uọ ozi ka o mechie ọn̄u ọd̄um nd̄i a, ka ha si otu a hap̄u inwe ike ịmet̄u m aka, n'ih̄i na Chineke maara na aka m d̄i ọcha. Ọ makwaara na o nwegh̄i ihe ọb̄ula m mere mejoo ḡi.”

23 Ọn̄u juru eze ah̄u obi! O nyere iwu ka e si n'ime olulu ah̄u d̄op̄uta Daniel. Mgbe a kp̄op̄utara Daniel, o nwegh̄i ihe ọb̄ula a h̄uru

mere ya n'ahụ, n'ihì na ọ tụtwasiri Chineke ya obi.

²⁴ Mgbe ahụ, eze nyere iwu ka e jide ndị ahụ boro Daniel ebubo. O nyere iwu ka a tūnye ha n'olulu ọdum ahụ, ha na ndị nwunye ha na umu ha. Ọdum ndị ahụ dị n'ime olulu ahụ jidere ndị ahụ dorie ma ọkpụkpụ ha tupu ha adaruo ala.

²⁵ Emesịa, eze Daraios deputara ozi a n'akwukwọ nye iwu ka a guọra ya mmadụ niile, mba niile na asusu niile dị ichè ichè n'elu ụwa.

“Ka ọ diri unu na mma.

²⁶ “Ana m enye iwu na mmadụ niile nọ n'alaeze m kwesiri itụ egwu na ima jijiji n'ihu Chineke nke Daniel.

“N'ihì na ọ bụ Chineke dị ndụ,
nke na-adigide ebighi ebi.

E nweghi ike ịla alaeze ya n'iyi,
ọ bukwa onye ọchichi ya na-enweghi
ogwugwu.

²⁷ Ọ na-agbaputa ndị ya, na-azoputakwa.

Ọ na-eme ihe ịribama na-arukwa ọrụ
ebube
n'eluigwe na n'ụwa.

N'ihì na ọ gbaputara Daniel
site n'ike ọdum.”

²⁸ Ya mere, ihe gaara Daniel nke oma n'oge niile Daraios bụ eze, na n'oge Sairos onye Peshia chikwara dika eze.

7

Nrọ Daniel banyere anụ ọhịa anọ

1 N'afọ mbụ, mgbe Belshaza bidoro ichi ala Babilon, Daniel roro nro, hukwa ohu di iche iche, o dere ihe ndi ahụ n'akwukwo.

2 "Mụ bu Daniel huru n'ime ohu m n'abali, elere m anya, hu n'ihu m oke ifufe anọ nke eluigwe ka ha na-atughari oke osimiri.

3 Anu ohia anọ buru ibu si n'ime osimiri ahụ riputa. O nweghi nke yiri ibe ya.

4 "Nke mbu di ka odum, kama o nwere nku dika ugo. Mgbe m no na-ele ya anya, a nyakapuru nku ya, welie ya, hapu ya ka o guzo n'elu ala n'ukwu ya abuo dika mmadu. E nyekwara ya udi obi nke mmadu nwere.

5 "Anu ohia nke abuo yiri anu ohia buru ibu a na-akpo bia (n'asusu bekee). E weliri ya n'otu akuku, o kpukwa ogiriga ato n'onu ya, n'etiti eze ya. A gwara ya, 'Bilie, rie anu ka o si di gi mma.'

6 "Mgbe nke a gasiri, ka m no na-ele anya, anu ndogbu ozọ putara, anu ohia ahụ yiri agu, ma o nwere n'azu ya nku anọ dika nke nnunu. O nyekwara isi anọ. E nyekwara ya ike ochichi.

7 "Mgbe nke a gasiri, n'ime ohu nke abali, ahuru m anu ohia nke anọ. Anu ohia a na-eyi oke egwu, onu apughi ikowa ihe o yiri. O bukwa anu ohia di nnoo ike, nke na-eji eze igwe ya di ukwu na-adowasi ma na-etipiasikwa ihe obula, nke na-ejikwa ukwu ya azogbu ihe obula foduru. O bu anu ohia gbara iche site n'anu ohia ndi ozọ, burukwa anu nwere mpi iri.

8 "Mgbe m no na-eche banyere mpi ndi a, na mberede mpi ntakiri ozọ sikwa n'etiti ha puputa.

E si n'ukwu hopu* mpi atọ n'ime mpi iri mbụ ahụ n'ihu ya.† Mpi ntakiri a nwere anya dika mmadu, na onu na-ekwu okwu juputara n'inya isi.

⁹ “Anokwa m na-ele anya
 “hu ka e doziri ocheeze,
 ebe Onye ahụ na-adị site na mbụ nduru.
 Uwe o yi na-acha nnoo ezi ocha dika snoo,
 agiri isi di ya n'isi na-acha ocha di ka ezi
 ogho ocha.
 Ocheeze ya na-enwu ka ire oku,
 ukwu igwe ya niile na-acha oku.

¹⁰ Iyi na-asọ ka oku
 si n'ihu ya na-asoputa.
 Puku kwuru puku na-agara ya ozi.
 Otu a kwa, nde kwuru nde ndi mmadu guzo
 n'ihu ya.

Ndi ikpe nduru ala,
 asaghekwarara akwukwo di iche iche.

¹¹ “Mgbe m no na-ele anya, n'ihikwu inya isi
 nke mpi ahụ na-ekwu, elegidere m anya tutu ruo
 mgbe e gburu anu ohia ahụ, laa anu ahụ ya n'iyi,
 were ya nye ka a kpo ya oku.

¹² (Gbasara umu anu ohia ndi ozo, a napuru
 ha ochichi ha, ma a hapuru ha ka ha diri ndu
 gaa n'ihu nwantakiri oge).

¹³ “N'ime onu m n'abalị, a huru onye yiri nwa
 nke mmadu, ka o no na-abia n'igwe ojii nke
 eluigwe. Onye a biara nso n'ebe onye ahụ na-
 adi site na mbu no. E dubatakwarara ya n'ihu ya.

---

* 7:8 Ya bu, nyakapu † 7:8 Ime ka mpi ntakiri a nweta ohere
 ebe o ga-esi puta.

14 E nyere ya ike ọchịchị, ebube na ike ịbụ eze; mba niile dị iche iche na ndị niile na-asụ asụsụ dị iche iche kpọrọ isiala nye ya. Ọchịchị ya bụ ọchịchị na-adị ruo mgbe ebighị ebi, nke na-agaghị agabiga. O nwekwaghị onye nwere ike ịkwatu alaeze ya.

Nkọwa nrọ ahụ

15 “Mụ onwe m, bụ Daniel, ọhụ a m hụrụ tūrū mmụọ m ụjọ nke ukwu, mekwa ka obi m ma jijiji.

16 Ejekwuuru m otu n’ime ndị guzo n’ebe ahụ nso juọ ya ihe ihe ndị a niile pụtara.

“Ọ gwara m ma kọwakwara m ihe ihe ndị a pụtara.

17 ‘Anụ ọhịa anọ ndị a bụ alaeze anọ nke ga-ebili n’ụwa.

18 Ma ọ bụ ndị nsọ nke Onye kachasi ihe niile elu, ga-anara alaeze. Ọ ga-abụkwa nke ha ruo mgbe ebighị ebi.’

19 “Mgbe ahụ, achọrọ m ịmata ihe banyere anụ ọhịa nke anọ ahụ, nke ahụ gbara iche site n’anụ ọhịa ndị ọzọ, na-eyikwa oke egwu, nke nwere eze dika igwe, na mbọ yiri nke e ji bronz kpuọ. Nke ahụ na-adọwasị ndị mmadụ, na nke na-azọgbukwa ndị fọdurụ.

20 Asịkwa m ya kọwaara m ihe mpi iri ahụ dị ya n’isi pụtara, na ihe banyere mpi nke ọzọ puputara, na ihe mere e ji nyakapu mpi atọ ahụ n’ihi ya. Asị m ya kọwakwara m ihe banyere mpi ahụ, nke nwere anya, na ọnụ na-ekwu okwu juputara n’inya isi, ma dika ka ọ dị ike karịa ndị ọzọ.

21 Mgbe m na-ele anya, ahuru m ka mpi a na-aluso ndi nsọ ogo na-emerikwa.

22 Tutu ruo mgbe onye ahụ na-adị site na mbụ b́ara kpee ikpe nke gaara ndi nsọ nke Onye kachasi ihe niile elu, ma oge b́akwara mgbe ha natara alaeze ahụ.

23 “Nke a bu ihe o kwuru: ‘Anu ohiya nke anọ a bu alaeze nke ga-aputa n’uwa. O ga-adị iche site n’alaeze ndi ozo. O ga-azopia, kurie, ma bibiekwa uwa niile.

24 Mpi iri ahụ nochiri anya ndi eze iri ga-esi n’alaeze ya puta. Mgbe ndi eze a ga na-achi, eze ozo, nke di iche site na ndi buru ya uzọ ga-ebilikwa, ma merie ndi eze ato ndi ozo ahụ ma laa ha n’iyi.

25 O ga-ekwu okwu kwugide Onye kachasi ihe niile elu. O ga-emekpa ndi nsọ ahụ. O ga-agbalikwa igbanwe iwu niile na omenaala niile. A ga-enyefe ndi nsọ n’aka ya afo ato na okara.

26 “ ‘Ma a ga-emeghe ulo ikpe, napukwa ya ike niile, kpochapu ya ma laakwa ya n’iyi kpank-pam.

27 Mgbe ahụ, ike ochichi, ike na idi ukwu nke alaeze niile di n’okpuru eluigwe ka a ga-enyefe n’aka ndi nsọ, bu ndi nke Onye ahụ kachasi ihe niile elu. Alaeze ya ga-adigidekwa ruo mgbe ebighi ebi. Ndi niile na-achi achi ga-erubere ya isi, kpookwa isiala nye ya.’

28 “Nke a bu ogwugwu okwu ahụ. Mu onwe m, bu Daniel, echiche m mere ka m tuo egwu nke ukwu, ihu m gbanwere dika onye ahụ na-adighi, ma o nweghi onye obula m gwara ihe m huru.”

8

Ọhụ Daniel hụrụ banyere ebule na ewu

¹ N'afọ nke atọ site na mgbe eze Belshaza bidoro ịbụ eze, mụ bụ Daniel hụrụ ọhụ ọzọ.

² N'ime ọhụ, ahụrụ m onwe m n'obodo Susa, nke bụ obodo ukwu ebe eze nwere isi ọchịchị ya, n'obodo dị na mpaghara Elam. Eguzokwara m n'akụkụ osimiri Ulai.

³ Eweliri m anya elu, hụ otu ebule nwere mpi ogologo abụọ ka o guzo n'akụkụ iyi, otu n'ime mpi abụọ ya ahụ bidoro ito ogologo karịa nke ọzọ.

⁴ Mgbe m na-ele anya, ebule ahụ malitere iji mpi ya na-asọ ihe o bụla dị n'ọdịda anyanwụ na n'ugwu nakwa na ndịda. O nweghị anụ ọbụla nwere ike iguzogide ya, o nwekwaghị onye ọbụla pụrụ inyere ndị ọ lụsoro ọgụ aka. O mere ihe ọbụla masiri ya si otu a dị ukwu.

⁵ Mgbe m nọ na-atule nke a, na mberede ahụrụ m otu mkpi si n'ọdịda anyanwụ pụta, na-agafe ụwa niile ma ukwụ erughị ya ala. Mkpi a, nwere otu mpi n'etiti anya abụọ ya.

⁶ Ọ biaruru nso ebule ahụ nwere mpi abụọ nke m hụrụ guzo n'akụkụ mmiri, were oke iwe na-agbata ọsọ n'ebe ọ nọ.

⁷ Ahụrụ m ka o ji oke iwe lụso ebule ahụ ọgụ kujipụ mpi abụọ ya. Ebule ahụ enweghị ike iguzogide ya. Ọ tudara ya n'ala, were ukwụ ya zọda ya, ma na o nweghị onye ọbụla nwere ike ịnapụta ebule ahụ site n'ike ya.

⁸ Mkpi ahụ, diiri ike nke ukwu, ma n'uju ike ya a gbajipuru mpi ukwu ya. N'ọnọdụ mpi ahụ mpi anọ puputara chee ihu n'akụkụ anọ nke eluigwe,

⁹ Otu ntakiri mpi sitere n'ime otu n'ime mpi ndi ahụ pụta, tokwaa ma buo ibu nke ukwu ruo na ndịda, na ọwụwa anyanwụ, ruokwa n'ala ọma ahụ

¹⁰ O toro tutu o ruo usuu nke eluigwe. Ọ kwatukwara ufodu n'ime usuu nke eluigwe na ufodu n'ime kpakpando n'ala, zotoo ha.

¹¹ O mere onwe ya ka ọ di ukwu megide onyeisi nke usuu eluigwe, ọ napuru ya aja niile a na-achụ kwa ubochi ma tudakwa ebe nsọ ya n'ala.

¹² N'ihu nnupu isi, e nyefere usuu ndi nsọ* na aja nsure oku a na-esure kwa ubochi n'aka ya. Ọ gara n'ihu n'ihe niile o mere. E mekwara ka eziokwu daa n'ala.

¹³ Mgbe ahụ, anuru m ka otu mmuo ozi na-aju ibe ya si, "Olee mgbe ọ ga-akwusi bu ohu maka aja nsure oku a na-achụ kwa ubochi, njehie nke na-eweta itogbo n'efu, inyefe ebe nsọ na maka ndi nsọ a na-azoto ukwu?"

¹⁴ Ọ gwara m, "A ga-echere tutu puku ubochi abuo na nari ubochi ato agafee, mgbe ahụ a ga-eme ka ebe nsọ ahụ dighachikwa otu ọ di na mbu."

Nkwa ohu ahụ

¹⁵ Mgbe mu bu Daniel no na-ele ohu ahụ na-achokwa ighota ya, o nwere otu onye dika nwoke biara guzo n'ihu m.

¹⁶ Ma anuru m olu otu onye na-akpo oku site na mmiri Ulai si, "Gebrel, kowaara nwoke a ihe ohu a putara."

---

* **8:12** Maobu, ndi agha

17 Mgbe ọ bịaara m nso n'ebe m guzo, egwu tūrụ m nke ukwu. Adara m, kpuo ihu m n'ala. Ma ọ gwara m, "Nwa nke mmadụ, ghọta na ọhụ a bụ maka ọgwụgwụ oge."

18 Mgbe ahụ ọ na-agwa m okwu, adara m n'oke ụra, kpuo ihu n'ala. Ma o metūrụ m aka, nyere m aka iguzo ọtọ n'ụkwụ m.

19 Ọ siri, "Lee, aga m agwa gị ihe na-aga ime n'oge oke iwe. N'ih i na ọhụ a bụ maka oge ọgwụgwụ ihe niile nke a kara aka.

20 Ma banyere ebule ahụ i hūrụ nke nwere mpi abụọ, na-egosi eze Midia na Peshia.

21 Mkp i ahụ i hūrụ na-egosi eze ndi Griis, nnukwu mpi nke di n'etiti anya ya abụọ bụ eze nke mbụ.

22 Dika mpi ahụ siri gbajie, mpi anọ ọzọ puputa n'ọnọdu ya, otu a ka alaeze anọ ga-esi pta na mba ya, ma ike ha agaghị eru ka nke mbụ ahụ.

23 "Ma na mgbe ọgwụgwụ alaeze ahụ, mgbe iko ndi nnupu isi juru, otu eze nke nwere ihu di ike, na akonuche na obi aghughọ ga-ebili.

24 Ọ ga-adi ike nke ukwu, ma ọ bughị n'ike onwe ya, ọ ga-eweta mbibi ga-eju anya. Ihe niile o metūrụ aka ga-agara ya nke oma. Ọ ga-alakwa ndi di ike na ndi nsọ n'iyi.

25 Ọ ga-eme ka aghughọ baa ụba, ọ ga-ahuta onwe ya dika onye di elu karja, mgbe ndi mmadụ na-eche na udo di, ọ ga-ebibi ọtutụ ndi. Ọ ga-eguzo megide Onyeisi nke ndiisi, a ga-ebibi ya ma ọ bughị n'ike nke mmadụ.

26 "Ọhụ a i hūrụ, maka ututụ na anyasi nke ekpughere gị bụ eziokwu, ma zobe ọhụ a, n'ih i na ọ diri ọtutụ oge ka di n'ihu."

²⁷ Mụ bụ Daniel, nọrọ n'ọnọdu ike ogwuogwu na ahụ esighi ike. Mgbe ubochi ole na ole gafekwara, ebiliri m bidokwa na-agaghari, na-arukwa oru eze, ma obi joro m njo nke ukwu n'ihu nro ahụ, n'ihu na o kariri m nghota.

9

Ekpere Daniel

¹ N'afọ mbu, nke Daraios nwa Ahasueros (onye agburu Midia), onye e mere eze nke alaeze ndi Kaldia,

² n'afọ mbu nke ochichi ya, ka mu onwe m, bu Daniel ghotara site n'akwukwo, dika okwu ONYENWE ANYI nyere Jeremaya onye amuma, nke ga-emezu mgbe Jerusalem ga-anọ na mbibi iri afọ asaa.

³ N'ihu nke a, echere m Onyenwe anyi Chineke ihu, riro ya aririro, site n'ekpere na aririro amara, n'ibu onu, na iyikwa akwa mkpe na ntụ.

⁴ Ekpere m ekpere nye ONYENWE ANYI bu Chineke m, ma kwuputa si,

“Onyenwe anyi, onye di ukwu, di oke egwu. Onye na-edebe ogbugba ndu nke ihunanya nke ndi huru ya n'anya na-edebekwa iwu ya niile.

⁵ Ma anyi emehela meekwa ihe n'adighi mma megide gi. Anyi emeela ajo omume, anyi enupula isi megide gi, gbakutakwa iwu gi niile azu.

⁶ Anyi e geghikwa ndi ozi gi bu ndi amuma ntị, bu ndi gwara ndi eze anyi, na ndi ochichi anyi, na nna anyi ha, ma mmadu niile bi n'ala anyi okwu n'aha gi.

⁷ “Onyenwe anyị, ị bụ onye ezi omume, ma n’ụbọchị taa anyị bụ ndị ihere ịrị, ndị Juda, ndị Jerusalem na ndị Izrel niile, ndị nọ nso ma ndị nọ n’ebe ị anyị ebe ị chụgara ha n’ihi ekwesighị ntụkwasi obi anyị nye ị.

⁸ ONYENWE ANYỊ, ihere emegbuola anyị. Ihere ịrị ndị eze anyị, ịkwara ndịisi anyị na ndị nna anyị, n’ihi na anyị emeela mmehie megide ị.

⁹ Ma Onyenwe anyị Chineke anyị ka obi ebere na mgbaghara niile ịrị, n’ihi na anyị enupurula ị isi.

¹⁰ Anyị erubeghị isi nye ONYENWE ANYỊ Chineke anyị, ma ọbụ debe iwu ahụ o nyere anyị site n’aka ndị ohu ha bụ ndị amụma.

¹¹ Ndi Izrel niile enupula isi n’iwu ị, wezuga onwe ha, ị ịge ị ntị.

“Ya mere, ọbụ ọbụ ahụ niile e dere n’iwu Mosis, odibo nke Chineke adakwasịla anyị, n’ihi na anyị emehiela megide ị.

¹² O meela ka okwu ya guzosie ike, bụ nke o kwuru megide anyị na ndị ndu anyị site n’iwetara anyị oke mbibi a. Nke bụ na o nwebeghị mgbe ọbụ e merela ịdị ihe emere na Jerusalem n’okpuru eluigwe.

¹³ Ọ bụ ịka e si dee ya n’iwu Mosis, ka mbibi a niile ịkwasi anyị, ma anyị achọbeghị ihuoma ONYENWE ANYỊ Chineke anyị, na icheghari site na mmehie anyị chee uche banyere eziokwu ị.

¹⁴ ONYENWE ANYỊ kpachara anya mee ka nsogbu a ịkwasi anyị. N’ihi na ONYENWE ANYỊ, Chineke anyị, bụ onye ezi omume n’ihe niile ọ

na-eme, ma anyị jụrụ irubere ya isi.

¹⁵ “Ma ugbu a, Onyenwe anyị Chineke, onye ji aka dị ike kpopụta ndị nke ya n’ala Ijịpt, i meere onwe gị aha nke na-adigide ruo taa. Anyị mere mmehie, ma mejọkwa.

¹⁶ Onyenwe anyị, dika ezi omume gị si dị, wezuga iwe gị na oke iwe gị n’ebe Jerusalem nọ, bụ obodo gị, na ugwu nsọ gị. Mmehie anyị na njehie nna anyị ha emeela ka Jerusalem na ndị gị buru ihe ikwa emo nye ndị gbara anyị gburugburu.

¹⁷ “Ma ugbu a, Chineke anyị, biko nuru ekpere na arịrọ ohu gị. N’ihi aha gị, Onyenwe anyị jiri amara mee ka ihe si n’ihu gị mukwasị ulonso gị nke togboro n’efu.

¹⁸ Chineke m, toọ ntị gị n’ala nuru arịrọ m. Meghee anya gị abuo ka i huru onodu mbibi nke obodo a na-akpo aha gị nọ. Anyị anaghị arịrọ ka i nyere anyị aka n’ihi na anyị bu ndi ezi omume, kama anyị na-arịrọ n’ihi na ebere gị di ukwuu.

¹⁹ Onyenwe anyị nuru! Onyenwe anyị, gbaghara anyị! Onyenwe anyị biko, gee ntị ma zaa anyị. N’ihi aha gị, O Chineke m, anokwala odu, n’ihi obodo gị, na ndi nke gị bu aha gị ka a na-akpo ha.”

Nari afo anọ na iri afo itoolu

²⁰ Mgbe m nọ na-ekwu okwu na-ekpe ekpere, na-ekwuputa mmehie m na mmehie ndi m Izrel, na-arịkwa amara n’ihu ONYENWE ANYI bu Chineke m maka ugwu di nsọ nke Chineke m,

21 ebe m ka nọ na-ekpere, Gebrel, nwoke ahụ m hụrụ n'ọhụ na mbụ, feere ọsiisọ bịakwute m n'oge a na-achụ aja nke uhuruchi.

22 O bịara sị m, "Daniel, a bịara m ugbu a inye gị uche na nghota.

23 Na mbido oge ị malitere iriọ aririọ, ka okwu ọsisa putara. Abiara m igwa gị ya, n'ihì na ị bụ onye a na-akwanyere ugwu nke ukwu. Ya mere, tugharia uche n'okwu a, ghotakwa ọhụ a.

24 "Iri izu ụka asaa, ka e dere n'iwu nye ndị gị na obodo nsọ gị iji kwusị njehie, ime ka mmehie kwusị, na ichụ aja maka ikpuchi ajọ omume na iweta ezi omume nke ga-adị ruo mgbe ebighị ebi, na ikachi ọhụ na amụma ahụ akara, nakwa ite Ebe ahụ Kachasi Nso* mmanụ.

25 "Ma mara, werakwa uche ghotata nke a: Site n'oge e nyere iwu ka e wugharia Jerusalem tutu ruo mgbe Onye ahụ e tere mmanụ, onyendu ahụ ga-abia, ga-abụ izu ụka asaa, na izu ụka iri isii na abụọ, a ga-ewughachi ya, na okporoụzọ ya, na olulu mmiri ya, maọbụ n'ime oge nsogbu.

26 Mgbe izu ụka iri isii na abụọ gasiri, Onye ahụ e tere mmanụ ka a ga-egbu, ma o nweghi ihe ọ ga-enwe. Usuu agha nke onye ọchichi ga-abia bibie obodo na ulonso. Oge ikpeazu ga-abia dika idee mmiri; agha ga-adigide ruo n'oge ogwugwu, e kpebiela na ila n'iyi ga-adị.

27 Ya na otutu ndi mmadu ga-enwe ogbugba ndu n'otu 'izu ụka,' ọ bukwa n'okara† izu ụka ahụ, ka ọ ga-eme ka ichụ aja na inye onyinye kwusị. O ga-emekwa ihe aru di egwu

* 9:24 Onye nsọ ahụ nke kachasi ndi nsọ mmanụ † 9:27 Maobu, na nkera

n'ime ụlọnsọ ahụ, ruo mgbe a ga-awụkwasi ya ọgwụgwụ ahụ bụ nke akara aka n'ahụ onye ọjọọ ahụ.”

10

Ọhụ Daniel hụrụ banyere otu nwoke

¹ N'afọ atọ nke ọchịchị Sairos eze Peshia, e nyere Daniel (onye aha ya bụkwa Belteshaza mkpughe). Ozi ahụ bụ eziokwu, ọ gbasakwara oke ọgbaaghara. Ọ ghọtara ozi ahụ, nwetakwa nkọwa banyere ọhụ ahụ.

² N'oge ahụ, mụ onwe m, bụ Daniel, ruru ụjụ izu ụka atọ.

³ Erighi m nri ọma ọbụla, erikwaghị m anụ, anụkwaghị m mmanya, eteghi m mmanụ otite ọbụla n'ahụ m n'ime izu ụka atọ a niile.

⁴ N'ubochi nke iri abuo na anọ nke onwa mbu n'afọ, eguzo m n'akuku osimiri ukwu ahụ, bụ Taigris,

⁵ eleliri m anya m elu, hụ n'ihu m otu nwoke yi uwe akwa ọcha, onye e kekwasiri belit e ji ọlaedo sitere Ụfaz mee n'ukwu ya.

⁶ Ahụ ya na-egbukwa maramara dika nkume beril, ihè si n'ihu ya di ka ihè nke amuma eluigwe. Mkpuru anya ya na-enwukwa dika ire oku. Ukwu ya na aka ya na-acha dika bronz e hichara nke ọma. Okwu si ya n'onu na-ada ụda dika uzu nke otutu mmadu.

⁷ Ọ bụ naani m Daniel huru ọhụ a. Ndi mu na ha no ahughi ya, kama na mberede, e mere ka oke egwu tuo ha, nke mere ka ha gbara oso gaa zoo onwe ha.

⁸ O bukwa naani m no, mgbe m huru oke ohu a. Mgbe m hukwara ya, ike niile di m n'ahu si m n'ahu puo. Ihu m gbanwere nke ukwu, ike afodukwaghi m n'ahu.

⁹ Mgbe ahụ, anuru m uda olu ya, ma mgbe m nuru uda olu ya, adara m n'ala kpudo ihu n'ala nonodu ida n'oke ura.

¹⁰ Ma otu aka meturu m, welite m mee ka m maa jijiji n'elu ikpere m na aka m abuo.

¹¹ O siru m, "Daniel, gi onye a huru n'anya nke ukwu. Gee nti tuleekwa nke oma okwu niile m na-agwa gi ugbu a. Guzo n'ukwu gi abuo, n'ihu na e zitere m ibiakwute gi." Mgbe o na-agwa m okwu a, eguzoro m oto, na-ama jijiji.

¹² O siru m, "Egwu atula gi, Daniel. N'ihu na site n'ubochi mbu i kpebiri inwe nghota na iweda onwe gi ala n'ihu Chineke gi, ka a nuru okwu gi niile, a biakwara m n'ihu osisa ha.

¹³ Ma onyeisi ndi na-achi alaeze Peshia gbochiri m, kemgbe iri ubochi abuo na otu. Ya mere, Maikel, otu n'ime ndiisi ochichi biara nyere m aka, n'ihu na mu onwe m foduru n'ebe ahụ mu na eze Peshia.

¹⁴ Ugbu a, abiala m ime ka i ghota ihe ga-adakwasu ndi gi n'oge ikpeazu n'ubochi di n'ihu. N'ihu na ohu ndi a diri oge ndi na-abia n'ihu."

¹⁵ Mgbe o na-agwa m okwu ndi a, ekpunyere m ihu m n'ala enwekwaghi m ike ikwu okwu obula.

¹⁶ Mgbe ahụ, otu onye, nke yiri mmadu, biara metu egbugbere onu m aka, mee ka m nwee ike ikwukwa okwu ozo. Mgbe ahụ agwara m onye ahụ nke guzo m n'ihu, "Ano m n'oke ihe mgbu;

Onyenwe m, enwekwaghị m ike ọbụla, n'ihì ọhụ m hụrụ.

¹⁷ Olee otu mụ bụ ohu gị ga-esi gwa gị okwu, Onyenwe m? N'ihì na ike adighikwa n'ime m, enwekwaghị m ike iku ume."

¹⁸ Mgbe ahụ, otu onye yiri mmadụ bịaara metukwa m aka ọzọ nye m ike.

¹⁹ Ọ sịrị, "Onye a hụrụ n'anya nke ukwu, atukwala ụjọ, udo dīrī gị, ya mere dīrī ike, obi sie gị ike."

Mgbe ọ gwara m okwu a, ike m loghachitere, asịrị m, "Ka onyenwe m kwuo okwu, ebe i nyeghachila m ike."

²⁰ Mgbe ahụ, ọ sịrị, "Ị maara ihe mere m ji bīakwute gị? Aga m alaghachi azụ iluso onyeisi na-achị alaeze Peshia ọgụ, mgbe mụ ga-apụ, eze na-achị Griis ga-abia;

²¹ ma otu ọ dī, aga m agwa gị ihe e dere n'akwukwo nke eziokwu. (Ọ dighi onye na-enyere m aka imegide ha ma ọ bughị naanị Maikel onyeisi unu.

11

¹ N'afọ mbụ nke ọchichi Daraios onye Midia, ọ bụ m guzoro inyere ya aka na ichekwa ya.)

Ndị eze alaeze nke ugwu na ndịda

² "Ugbu a, aga m agwa gị eziokwu. A ga-enwe ndị eze Peshia atọ ọzọ ndị ga-achikwa. A ga-enwe eze nke anọ onye ga-aba ụba karịa ndị ọzọ niile. Mgbe ọ ga-adị ike site akunuba ya, ọ ga-akpalị onye ọbụla imegide eze Griis.

³ Ma mgbe ahụ, a ga-enwe eze dị ike nke ga-eji oke ike chịa. Ọ ga na-eme ihe masiri ya.

⁴ Ma mgbe ọ rịgotachara n'ọchịchị, a ga-ekposa alaeze ya kesaa ya n'akuku anọ nke uwa ma ọ bughị umu ya ga na-achị. Ọ bughikwa n'usoro dika ike ọchịchị ya si di, n'ih i na a ga-ehopu alaeze ya, nyefee ya n'aka ndi ozo na-abughị ndi agburu ya.

⁵ “Eze nke ndida ga-adị ike, ma otu onye n'ime ndisi agha ya ga-adị ike kariya ya, chikwa alaeze di ukwu kariya nke ya

⁶ Mgbe afọ ole na ole gasiri, ha ga-ekekota onwe ha. Ada eze ndida ga-agakwuru eze uguwu ka ha gbaa ndu, ma ada eze agaghị ejigide ike ya, eze na ike ya agaghị adigidekwa. N'ubochi ndi ahụ, a ga-arara ada eze ahụ nye, ya na ndi na-eche ya nche, na nna* ya na onye ahụ dinyeere ya.

⁷ “N'oge ahụ, otu onye ga-esi n'agburu ulo nwanyi ahụ kulite i were onodu ya ichi dika eze, ọ ga-ebuso ndi agha eze mpaghara uguwu agha, bata n'ebe ya e wusiri ike, ọ ga-aluso ha agha ghozo onye mmeri.

⁸ Ọ ga-ebukoro chi ha niile na arusi ha niile awuru awu ma ndi aturu atu, na ihe ndi ozo dikarisiri ha mkpa dika efere, olocha na nke olaedo laa Ijipt. O mecha nke a, ọ ga-akwusi iluso eze uguwu ogo afọ ole na ole.

⁹ Otu a kwa, eze mpaghara uguwu ga-ebuso eze ndida agha, ma ọ gaghị anọ odu loghachikwa n'ala nke ya.

---

* **11:6** Akwukwo ochie na-eke nwa

10 Ma ụmụ ya ndị ikom ga-achikọta ọtụtụ ndị agha siri ike, ndị ga-enupu dika oke idee mmiri, buru agha ruo n'ebe ya e wusiri ike.

11 “Mgbe ahụ, eze ndịda, onye iwe ga-eju obi, ga-achikotakwa ndị agha nke ya buso eze ugwu agha, onye nke ga-achikọta ọtụtụ ndị agha, ma ndị a ka ndị iro ya ga-alụgbu.

12 Ma mgbe o merichara ndị agha ahụ, ọ ga-enwe ọñụ dī ukwu, ọ ga-egbukwa imerime puku ndị mmadụ, ma ọ gaghi emeri na-aga n'ihu.

13 Mgbe afo ole na ole gafere, eze ndị mpaghara ugwu ga-eduru ndị agha ji ezi ngwa agha, na ndị bara ụba n'ọnuogugụ kariya ndị nke e meriri n'agha na mbụ puo ibu agha.

14 “N'oge ahụ, ọtụtụ ndị ga-ebili imegide eze ndịda, Ufodu ndị okpa aghara n'etiti unu ga-enupukwa isi, ha ga-esi otu a mezuo ihe a i huru n'ohu, ma a ga-emeru ha.

15 Mgbe ahụ, eze ndị mpaghara ugwu ga-abia buo agha megide obodo ndị ndịda e wusiri ike, lụgbukwaa ya. Ndị agha agaghi enwe ike iguzogide ha ọ buladi ndị ha bu oka ibe n'agha.

16 Ma onye nke na-ebuso ya agha ga-eme ihe masiri ya, ma o nweghi onye ga-egbochi ha. O ga-abatakwa n'Ala Oma ahụ, ebe ihe niile ga-anọ n'okpuru ya.

17 O ga-ekpebi ibia n'ike nke alaeze ya niile, iji mee nke a, ya na eze nke ndịda ga-agba ndu. O ga-enyekwa ya nwaagboghof† iji kwatuo alaeze ya, ma ebumnobi ya agaghi eguzo maobu baara ya uru.

---

† 11:17 Site n'olulu di na nwunye

18 Mgbe ọ mesiri nke a, ọ ga-eche ihu ya n'obodo ndi ahụ niile di n'onu osimiri. Ọ ga-emerikwa otutu n'ime ha. Ma otu ochiagha ga-aluso ya ogu, mee ka o jiri oso gbaghachi n'ihere.

19 Ọ ga-echighari azu chee ihu ya ebe niile e wusiri ike nke ala nke ya, ọ ga-asọ ngongọ daa, a gaghị ahukwa ya ozo.

20 “Otu onye ga-abia nochie onodu ya, ọ ga-ezipu onye ga-ekegbu ndi mmadu n'utu iji mee ka otuto nke alaeze ahụ daa, ma n'ime ubochi ole na ole, a ga-egbu ya, ma ọ gaghị abụ n'agha maobu n'ihu mmadu.

21 “N'onodu ya, otu onye ojoo e ledara anya ga-ebilite, onye na-ekwesighi iwere nsopuru nke ya bu ochichi. Ọ ga-abata n'ike n'alaeze ahụ mgbe ndi ya no n'udo, ọ ga-eji nwayoo ma were ire utu na aghughu nweta alaeze ahụ.

22 Mgbe ahụ, ọ ga-achusasi igwe ndi agha niile, bibiekwa ha na onye ochichi nke ogbugba ndu.

23 Mgbe ọ banyesiri n'ogbugba ndu, ọ ga-eji aghughu na-eme mpu, ọ ga na-esiwanye ike n'agbanyeghi n'onuogugu ndi mmadu di ole na ole.

24 Ọ ga-abanye n'akuku ala ahụ niile a maara ndi bara uba bi, mee n'ebe ahụ ihe ndi buru ya uzọ na-emebeghi. Ọ ga-ekesara ndi mmadu akunuba na ihe nkwata ndi ozo ọ lutara n'agha. Ọ ga-atuputa aro iji luso obodo siri ike ogu, ma nke ahụ ga-adị nwa mgbe nta.

25 “Mgbe ahụ, ọ ga-emesi onwe ya obi ike, chikotaa otutu ndi agha ibuso eze ndida agha. Eze ndida ga-achikotakwa ndi agha di otutu

dịkwa ike luso ya ogo ma o gaghi enwe ike guzogide ya n'ihi izuzu nzuzo a gbara megide ya.

²⁶ N'ihi na ndi na-eri ihe oma eze ga-etipia ya. A ga-achusa ndi agha ya, ma gbukwaa otutu n'ogbo agha.

²⁷ Ndi eze abuo a, ndi obi ha juputara n'ihe ogo ga-anokota n'otu tebul na-agwarita ibe ha okwu ugha, ma nzuko ha agaghi enwe isi, n'ihi ogwugwu ahụ ga-adị mgbe a kara aka ruru.

²⁸ O ga-eji akunuba di ukwu lughachi n'obodo nke ya ma obi ya ga-adị imegide ogbugba ndu nsọ ahụ. O ga-ebili imegide ya ma mesia lughachi n'obodo nke aka ya.

²⁹ "Ma mgbe oge ahụ a kara aka ruru, o ga-achirikwa ndi agha ya lughachi na ndida, ma ihe agaghi adi otu o di na mbu.

³⁰ Ugbo mmiri ndi si obodo Kitim ga-abia imegide ya, o ga-ada mba n'ihi egwu, o ga-alaghachi azu were oke iwe megide ogbugba ndu ahụ di nsọ. O ga-aloghachi gosi ndi hapuru ogbugba ndu ahụ di nsọ nkwado.

³¹ "Ndi agha ya ga-ebili imeru ebe ahụ e wusiri ike nke ulonso ukwu ahụ, kwusikwa aja nsure oku nke a na-achụ kwa ubochi. Ha ga-ewuli ihe aru nke na-eweta mbibi.

³² O ga-eji ire utu meruo ndi ahụ mebiri iwu nke ogbugba ndu. Ma ndi ahụ maara Chineke ha ga-adị ike guzogide ya.

³³ "Ndi niile nwere uche ga-ezi otutu mmadu ihe, ma na nwa oge nta, ufodu ga-anwu site na mma agha, ufodu ka a ga-akpo oku, ufodu ka a

ga-adọta n'agha, ufọdu kwa ka a ga-apunara ihe ha nwere.

³⁴ Mgbe ha ga-ada, inyeaka ntakiri ga-abịara ha, otutu ndi mmadu ga-ejikwa uzọ aghughọ bịa dinyere ha.

³⁵ N'oge ahụ, ufọdu n'ime ndi maara ihe ga-asọ ngongọ, ka ha nwe ike buru ndi a nuchara anucha, na ndi a sachapuru ocha na ndi emere ka ha di ocha na-enweghi ntupo tutu ruo n'ogwugwu ihe ndi a, n'ihi n'oge ahụ ga-abia mgbe akara aka.

Eze nke na-ebuli onwe ya elu

³⁶ “Eze ahụ ga-eme ihe obula o chorọ. O ga-agukwa onwe ya dika onye di ukwu kariya chi niile. N'ezie, o ga-ekwu okwu nkwulu megide Chineke kachasi chi niile. Ma ihe ga-agakwara ya nke oma tutu mgbe oge ya zuru. N'ihi na ihe niile ekwuru ga-emezucha.

³⁷ O gaghị akpo chi nke nna ha maobu nke ahụ umu nwanyi na-achosi ike ihe obula, o nweghi chi obula o ga-akpo ihe n'ihi na o ga-ebuli onwe ya elu kariya ha niile.

³⁸ Kama chi nke o ga-asopuru bu chi nke ebe e wusiri ike, chi nke nna ya ha na-amaghi. O ga-iji olaedo na olaocha, na nkume di oke onuahia na onyinye dara oke onuahia fee chi a.

³⁹ O ga-emegide ebe niile e wusiri ike, nke siri ike site n'inyeaka chi nke mba ozo. Ndi niile nabatara ya ka o ga-eme ka nsopuru bara uba. O ga-eme ha ndi ochichi otutu mmadu, kenyekwa ha ala dika ugwo oru ha.

⁴⁰ “Ma n’oge ikpeazu, eze ndida ga-ebuso ya agha, ma eze nke ugwu ga-eji iwe chikota ndi agha na-agba ugbo agha, ndi na-agba inyinya na ndi agha ji ugbo mmiri megide ya. O ga-ebuso otutu mba agha, kpochapu ha dika idee mmiri si ekpochapu ihe.

⁴¹ O ga-abata na Ala Oma ahụ, gbukwaa iri puku mmadu kwuru iri puku mmadu, ma obodo Edom, obodo Moab na ndi ndu nke Amon ga-agbapu site n’ike ya.

⁴² O ga-aga ibuso otutu obodo agha, Ijipt agaghi agbanari ya.

⁴³ O ga-enwe ikike n’ebe aku nke olaocha na olaedo na uba niile nke ala Ijipt. Ndi Libia na ndi Kush‡ ga-edokwa onwe ha n’okpuru ya.

⁴⁴ Ma n’oge a kwa, ozi ga-esi n’owuwa anyanwu na n’ugwu bia, nke ga-emenye ya egwu. N’ihi ya, o ga-eji oke iwe puo ibibi otutu ndi ma laakwa ha n’iyi.

⁴⁵ O ga-akwuba uloeze ya n’etiti ugwu oma ahụ di nsọ na n’oke osimiri, n’agbanyeghi ihe ndi a niile, o ga-abiaru ogwugwu ya, o dighikwa onye ga-enyere ya aka.

12

Ogwugwu oge

¹ “N’oge ahụ, Maikel, onyeisi ochichi ukwu ahụ, nke na-eche ndi unu, ga-ebili. O ga-abu oge nhuju anya, a na-ahutubeghi udi ya site na mgbe mba obula malitere ruo ugbu a. Ma mgbe ahụ,

---

‡ 11:43 Ya bu, ndi Itiopia

ndị gị niile, ndị e dere aha ha n'akwukwo ahụ, ka a ga-anaputa.

² Igwe ndị niile nwurụ anwụ, ndị e likwara, ha ga-ebilite. Ufodu ha ga-ebili baa na ndụ ebighi ebi, ma ufodu ga-ebili keta ihere na ibu onu nke ebighi ebi.

³ Ndi ahụ bu ndi maara ihe, ka a ga-eme ka ha nwuo ocha dika ihe mbara eluigwe. Ndi ahụ niile na-emekwa ka otutu si n'ihe ojoo mee ezi omume ga-enwukwa dika kpakpando ruo mgbe ebighi ebi.

⁴ Ma gị bu Daniel, zoo okwu e dere n'akwukwo a, mechikwa ma kachikwa ha akara tutu ruo ogwugwu oge. Otutu ga-agbaghari ebe na ebe ozo, ma ihe omuma ga-aba uba."

⁵ Mgbe ahụ, mu bu Daniel weliri anya hu mmadu abuo ndi ozo ka ha no n'akuku osimiri ahụ, otu n'akuku nke a, otu n'akuku nke ozo.

⁶ Otu n'ime ha juru nwoke ahụ yi uwe akwa ocha, nke guzo n'akuku elu elu nke osimiri ahụ ajuju, si, "Olee mgbe ihe ndi a na-eyi egwu ga-emezu?"

⁷ Nwoke ahụ yi uwe akwa ocha, nke no n'akuku elu elu mmiri nke osimiri ahụ chiri aka nri na aka ekpe ya elu. Anukwara m mgbe o ji Onye ahụ na-adị ndụ ruo mgbe niile ebighi ebi nuo iyi, "N'ihe ndi a ga-emezu naani mgbe afo ato na okara gafere, tupu onye ahụ na-emebi ike nke ndi di nsọ ga-abia n'isi ngwucha ndu ya, ihe ndi a niile ga-emezucha."

⁸ Anuru m ma aghotaghi m, n'ih i nke a, a

siri m, “Biko, Onyenwe m, gini ka ihe ndi a ga-
aputa?”

⁹ O siri, “Daniel, gawara onwe gi. N’ihi na-
apiachiela okwu ndi a, kachiekwa ya akara tutu
ruo n’ogwugwu oge.

¹⁰ Otutu ka a ga-eme ka ha di ocha, sachaa
ha mee ka ha di ocha na-enweghi ntupo, a ga-
anuchakwa ha. Ma ndi ajo omume ga-aga n’ihu
n’ajo omume ha. O nweghi onye ajo omume
nke ga-aghotakwa ihe, ma ndi ahụ maara ihe ga-
aghotā ihe ihe a putara.

¹¹ “Site n’oge e mechiri ichu aja nsure oku nke
a na-achū kwa ubochi niile ruo n’oge a ga-ewuli
ihe aru ahū nke na-eweta mbibi, ga-abu otu puku
ubochi, na nari ubochi abuo na iri ubochi itoolu.
(1,290)

¹² Ngozi ga-adiri onye ahū nke na-echere, ma
nogidesikwa ike ruo mgbe otu puku ubochi, na
nari ubochi ato, na iri ubochi ato na ise (1,335)
ahū gafere.

¹³ “Ma gi onwe, gawara onwe gi ruo ogwugwu
ihe ndi a. I ga-ezukwa ike, i ga-ebilitekwa n’oge
ikpezū inara ihe nketa nke ruuru gi.”

Biblica® Baiḅḅuḅ Nḅo n'Igbo Ndḅ Ugbu a nke dḅrḅ onye oḅuḅa igu
The Holy Bible in the Igbo language of Nigeria:
Biblica® Baiḅḅuḅ Nḅo n'Igbo Ndḅ Ugbu a nke dḅrḅ
onye oḅuḅa igu

copyright © 2020 Biblica, Inc.

Language: Igbo

Contributor: Biblica, Inc.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Baiḅḅuḅ Nḅo n'Igbo Ndḅ Ugbu a nke dḅrḅ onye oḅuḅa igu

Ndḅ Biblica, Inc. degħarḅrḅ ya n'afḅ © 1980, 1988, 2019, 2020

Biblica® Open Igbo Contemporary Bible™

Copyright © 1980, 1988, 2019, 2020 by Biblica, Inc.

"Biblica" ḅu akara e ji mara ḅḅo ḅḅu a, nke edebanyere dḅka iwu si kwado n'ḅḅo ḅḅu dḅ n'obodo United States, ebe a na-enye akara a na ikike maka azḅm aḅḅa ndḅ Biblica, Inc. O ḅu ha ka e nyere ikike idenye ya.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 13 Apr 2023

e2303256-375f-5385-8ff3-d387f2bc9c78